

Zakres wykorzystywania internetowych portali społecznościowych przez młodzież licealną

2 maja 2025

Współczesna młodzież licealna dorasta w rzeczywistości przenikniętej technologią cyfrową, w której internetowe portale społecznościowe odgrywają istotną rolę w kształtowaniu ich tożsamości, relacji społecznych oraz kompetencji komunikacyjnych. Od początku XXI wieku obserwujemy stopniową ewolucję internetu z narzędzia informacyjnego do przestrzeni interakcji społecznej. Portale takie jak Facebook, Instagram, Snapchat, TikTok czy wcześniej Nasza-Klasa i Gadu-Gadu stały się nie tylko platformami komunikacyjnymi, ale również przestrzenią ekspresji emocjonalnej, autoprezentacji oraz budowania symbolicznej obecności młodych ludzi w świecie cyfrowym.

W kontekście licealistów portale społecznościowe pełnią funkcję swoistego „przedłużenia” ich życia codziennego. Uczniowie szkół średnich wykorzystują te narzędzia zarówno w celach rozrywkowych, jak i edukacyjnych. Komunikacja z rówieśnikami, dzielenie się fotografiami, relacjami z życia codziennego czy przemyśleniami to działania powszechne. Równie często młodzież korzysta z tych mediów do uczestnictwa w grupach tematycznych, edukacyjnych lub hobbystycznych, co stwarza szansę na poszerzenie wiedzy i kompetencji w zakresie zainteresowań własnych. Nie bez znaczenia pozostaje też aspekt budowania tożsamości – młodzież poprzez selektywne publikacje, reakcje na treści innych użytkowników oraz tworzenie wizerunku w sieci testuje i kształtuje własną osobowość.

Internetowe portale społecznościowe są również nośnikiem norm

kulturowych oraz źródłem presji społecznej. Dla młodzieży niezwykle istotne staje się uzyskiwanie akceptacji w formie „polubień”, komentarzy i liczby obserwujących. Młodzi użytkownicy często porównują się z innymi, co może prowadzić do obniżenia samooceny, zaburzeń obrazu ciała oraz pogorszenia zdrowia psychicznego. Z drugiej strony portale społecznościowe dają także możliwość odnalezienia wspólnoty i wsparcia, szczególnie dla osób, które z różnych względów czują się wykluczone lub niezrozumiane w realnym otoczeniu. Funkcjonowanie w świecie cyfrowym staje się więc równoległe do rzeczywistego, a granice między nimi coraz częściej się zacierają.

Ważnym aspektem obecności licealistów na portalach społecznościowych jest ich rola w procesie edukacji nieformalnej. Uczniowie często poszukują tam informacji związanych z nauką, wymieniają się notatkami, organizują korepetycje online, tworzą fora klasowe i szkolne grupy, które wspierają ich w realizacji obowiązków szkolnych. Coraz częściej również nauczyciele, instytucje edukacyjne i biblioteki dostrzegają potencjał tych mediów i wykorzystują je do nawiązywania relacji z uczniami oraz przekazywania treści dydaktycznych w nowoczesny i przystępny sposób. Portale społecznościowe umożliwiają również uczestnictwo w kampaniach społecznych, projektach międzyszkolnych czy działaniach wolontariackich, które integrują środowisko uczniowskie ponad granicami lokalnymi.

Jednocześnie jednak korzystanie z mediów społecznościowych przez licealistów rodzi poważne wyzwania wychowawcze i pedagogiczne. Brak umiejętności krytycznego odbioru informacji, łatwość rozpowszechniania fake newsów, ryzyko cyberprzemocy czy uzależnienia od internetu to problemy, które coraz częściej są przedmiotem badań pedagogów i psychologów. Edukacja medialna, nauka higieny cyfrowej oraz rozwijanie kompetencji cyfrowych stają się zatem nieodzownym elementem programów wychowawczych i profilaktycznych. Niezbędna jest

także aktywna rola rodziców oraz nauczycieli, którzy mogą wspierać młodzież w odpowiedzialnym i bezpiecznym korzystaniu z mediów społecznościowych, nie tylko poprzez kontrolę, ale przede wszystkim przez rozmowę, zainteresowanie i wspólne analizowanie treści obecnych w internecie.

Warto podkreślić, że **intensywność korzystania z portali społecznościowych różni się w zależności od czynników takich jak wiek, płeć, środowisko społeczne czy poziom zaangażowania edukacyjnego**. Uczniowie młodszych klas częściej korzystają z mediów społecznościowych w celach rozrywkowych i komunikacyjnych, natomiast starsi, przygotowujący się do matury i podejmujący decyzje edukacyjne, zaczynają wykorzystywać te platformy także jako źródło informacji o uczelniach, rynkach pracy, możliwościach rozwoju osobistego. Również zainteresowania indywidualne odgrywają dużą rolę – młodzież artystyczna czy aktywna społecznie znajduje w mediach przestrzeń do autopromocji, prezentacji własnych działań i inicjatyw.

W kontekście badań pedagogicznych niezwykle ważne jest nie tylko poznanie skali i sposobów użytkowania portali społecznościowych przez młodzież, ale również analiza konsekwencji wychowawczych, emocjonalnych i społecznych tego zjawiska. Internet przestał być miejscem neutralnym – stał się przestrzenią, która współkształtuje wartości, przekonania i zachowania młodych ludzi. Zadaniem pedagogiki nie jest więc walka z tym medium, lecz jego zrozumienie i umiejętne wykorzystanie w procesie wychowania i edukacji. Tylko wtedy możliwe będzie harmonijne połączenie świata cyfrowego ze światem wartości, norm i relacji, które stanowią fundament dojrzałego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym.

Rola internetowych portali społecznościowych w procesie socjalizacji młodzieży licealnej

Internetowe portale społecznościowe pełnią dziś nieocenioną funkcję w procesie socjalizacji wtórnej młodzieży licealnej.

To właśnie za ich pośrednictwem uczniowie uczą się współdziałać w grupie, przyjmować role społeczne, naśladować wzorce, kształtować poglądy oraz komunikować się z innymi. Dla wielu młodych ludzi media społecznościowe stały się najważniejszym źródłem informacji o świecie i środowisku rówieśniczym, a także kanałem budowania i podtrzymywania relacji międzyludzkich. Portale te umożliwiają kontakt z różnorodnymi stylami życia, ideologiami i narracjami społecznymi, co wpływa na proces kształtowania się osobowości i postaw.

Socjalizacja poprzez media społecznościowe bywa jednak złożonym i niejednoznacznym zjawiskiem. Z jednej strony ułatwia poznawanie różnorodności kulturowej, uczy tolerancji, rozwija umiejętność krytycznego myślenia i wzmacnia poczucie przynależności. Z drugiej strony – może prowadzić do alienacji, konformizmu, uzależnienia od opinii innych, a w skrajnych przypadkach do izolacji społecznej, jeśli kontakt online całkowicie zastępuje relacje bezpośrednie. Szczególnie widoczne stało się to w czasie pandemii COVID-19, kiedy to media społecznościowe były często jedyną formą podtrzymywania relacji towarzyskich, ale jednocześnie pogłębiały poczucie samotności i niepewności wśród uczniów.

Portale społecznościowe odgrywają też coraz większą rolę w procesie kształcenia obywatelskiego i politycznego. To właśnie tam młodzi ludzie po raz pierwszy stykają się z debatami społecznymi, kampaniami społecznymi czy informacjami politycznymi. Uczniowie mogą angażować się w działania społeczne, wyrażać swoje opinie, uczestniczyć w petycjach czy protestach organizowanych online. W ten sposób budują swoje kompetencje obywatelskie i uczą się funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym. Jednak brak filtrowania informacji, mechanizmy polaryzacji oraz zjawisko tzw. „baniek informacyjnych” mogą prowadzić do dezinformacji, radykalizacji poglądów oraz zamknięcia na alternatywne punkty widzenia.

Aspekty psychologiczne obecności licealistów w mediach

społecznościowych

Znaczącym obszarem refleksji pedagogicznej i psychologicznej jest wpływ portali społecznościowych na zdrowie psychiczne i emocjonalne młodzieży. Badania pokazują, że długotrwałe korzystanie z social mediów może prowadzić do spadku nastroju, wzrostu poziomu lęku oraz obniżenia poczucia własnej wartości. Presja bycia „na czasie”, pokazywania tylko „lepszego” wersji siebie, porównywania się z idealizowanymi obrazami innych użytkowników, może skutkować narastaniem frustracji, zniechęcenia i niezadowolenia z życia.

Z drugiej jednak strony, odpowiednio wykorzystywane media społecznościowe mogą stanowić istotne źródło wsparcia psychicznego. Młodzież może odnaleźć tam grupy samopomocowe, fora tematyczne dotyczące zdrowia psychicznego, kanały promujące samoakceptację, czy nawet kontakt z psychologami i terapeutami działającymi online. Coraz więcej inicjatyw edukacyjnych wykorzystuje również media społecznościowe do promowania zdrowych postaw i wzmacniania kompetencji emocjonalnych.

Ważnym problemem jest także **kwestia uzależnienia od mediów społecznościowych**, które coraz częściej przybiera charakter kompulsywny. Licealiści spędzają w sieci średnio kilka godzin dziennie, często kosztem snu, nauki, aktywności fizycznej i kontaktów bezpośrednich. Brak umiejętności regulacji czasu spędzanego online, przerywanie nauki dla sprawdzania powiadomień, a także silna potrzeba bycia „na bieżąco” (tzw. FOMO – fear of missing out) prowadzą do pogorszenia koncentracji, spadku efektywności nauki oraz ogólnego zmęczenia psychicznego. Z tego względu edukacja w zakresie higieny cyfrowej oraz świadomego zarządzania swoim czasem staje się nieodzowna.

Zadania szkoły i nauczycieli w kontekście obecności młodzieży w mediach społecznościowych

W kontekście pedagogicznym niezwykle ważne jest, aby szkoła nie ignorowała obecności młodzieży w mediach społecznościowych, lecz aktywnie włączała się w kształtowanie świadomego i odpowiedzialnego użytkownika internetu. Zadaniem nauczycieli jest nie tylko przekazywanie wiedzy, ale również wspieranie uczniów w rozwoju ich kompetencji medialnych, cyfrowych i społecznych. Istotne jest promowanie krytycznego myślenia, umiejętności rozpoznawania manipulacji medialnych, fake newsów oraz przeciwdziałania mowie nienawiści.

Szkoła może pełnić również funkcję mediacyjną w konfliktach rówieśniczych, które mają swoje źródło lub kontynuację w mediach społecznościowych. Pedagodzy, psycholodzy szkolni i wychowawcy powinni być przygotowani do rozmów z uczniami na temat trudnych sytuacji związanych z cyberprzemocą, wykluczeniem cyfrowym czy presją medialną. Tylko wtedy możliwe będzie budowanie klimatu zaufania i poczucia bezpieczeństwa w środowisku szkolnym.

Ważnym zadaniem instytucji oświatowych jest również współpraca z rodzicami i opiekunami w zakresie edukacji cyfrowej. Wielu dorosłych nie posiada wystarczającej wiedzy ani kompetencji, aby skutecznie wspierać młodzież w korzystaniu z internetu. Dlatego warto organizować szkolenia, spotkania, webinary oraz kampanie informacyjne, które pomogą rodzicom zrozumieć potrzeby cyfrowe młodego pokolenia oraz wyposażyć ich w narzędzia do odpowiedzialnego towarzyszenia swoim dzieciom w świecie online.

Podsumowanie

Zakres wykorzystywania internetowych portali społecznościowych przez młodzież licealną jest bardzo szeroki i zróżnicowany. Portale te pełnią funkcje komunikacyjne, edukacyjne, rozrywkowe, ale też emocjonalne i społeczne. Wspierają proces kształtowania tożsamości, umożliwiają wyrażanie siebie, a zarazem niosą ze sobą istotne ryzyka, takie jak uzależnienie, cyberprzemoc czy obniżenie samooceny. Zadaniem pedagogiki jest

nie tyle walka z nowoczesnymi technologiami, ile ich oswajanie i wykorzystanie jako narzędzi wspierających rozwój młodzieży. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych może bowiem wzmacniać potencjał młodego człowieka i sprzyjać jego aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i obywatelskim.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.